

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt III. De aliis mediis iuvandi Græcos & Ruthenos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

se offerret occasio. Quare oportet, ut de amplectendis virtutibus, & fugendis vitiis, cum eis agatur: nempe de peccatorum expiatione, virtute penitentiae, de studio orationis mentalis, & aliis exercitiis, de mortificandis & extirpandis passionibus, de virtutum pulchritudine, de peccatorum fœditate, de charitate erga DEUM & proximos, & de aliis, de quibus nulla quæstio est nec differentia. Controversia verò de rebus fidei in alterum tempus reservanda erit, nimirum, cum fervor contentionis videbitur sedesisse, atque animis ad virtutem excitatis, via ad meliores progressus videbitur parati. Ac denique, ut uno verbo dicam, voluntatis arcem ante intellectum bonus Christi miles lucram studeat.

In concionibus etiam populo habendis (ut viri etiam Græci Catholici, & penitentium) nihil de controversiis publicè proponatur, nisi commodissima oblata occasione. Quare, quibus uterque ritus tam Græcis quam Latinis viget, concionaretur; ita se gerat, quasi loca illa omnia essent tanquam unius labii populi, sine factionibus aut sectis, verum in peccatis jacentis ad instar reliquorum per orbem passim hominum, qui cum sit ad penitentiam ex peccatorum somno excitandus, purgatoria, ut ajunt, via, potius quam illuminativa juvandus est: hoc est, incipiendum scilicet esse à peccatorum contritione, lachrymis, & à detestatione vitiorum, à cognitione sui, à timore Dei, quibus cura persuasum sit, ut vitam corrigant, facilius quam per disputationes ad Ecclesie unitatem adducuntur.

De quibus controversiis sit agendum.

Sed dices, Nunquam ergo de controversiis erit agendum? Respondeo nonnunquam erit, sed parè & opportunè, & cum ex ea fructus speratur: & tunc, ut optimè Possévin. *Cap. 24.* non de omnibus illis quinque, quæ olim præcipuè fuerunt, dissidii causis. Nam de Azyzo quæstio vir in Cræta, & in aliis Orientis regionibus audietur, quare vel extrinsecta penitus, vel cerè sopita videtur. Quocirca qui hæc de se loqueretur, rem jam obivioni traditam, cum scandalo in dubium revocaret. Processio Spiritus sancti à Patre & Filio in elligitur à paucissimis: quare quæstionem hanc movere, nihil aliud erit, quam dormientem ad pejus forsitan excitare, & harum rerum ignorantem, ad curiosa investiganda, (& forte sine spe fructus, aut quod probabilis est cum periculo ut partem veritati adversantem amplectatur) excitare.

Reliquæ verò quæstiones, ut sunt de visione Beatorum, de igne Purgatorii agitari possunt: nam de his facile cum Latinis conveniunt. Primatus verò Pontificis Romani difficulter eis persofadetur: de quo oblata occasione agendum est.

De prædictis igitur quæstionibus, si quando sermo habendus est, non in ea re tota infundenda est concio, nec modo scholastico agendum, sed alliciendæ sunt ad veritatem fidei audientium mentes, tum exemplis, tum Scripturæ & Patrum auctoritate: qui docendi modus jucundè & cum laude docentis à Græcis excipitur. Frequens tamen harum rerum sermocinatio suspicionem eis injicere solet, quasi eos capere taliter quis vellet: quare cautè & prudenter agendum est.

Illud tamen in primis animadvertendum est, maximè si cum Ruthenis, aliisque Schismaticis rudioribus negotium habeatur, ut optimè etiam notavit Possévin. in *sua Moscovia*, quod cum major populi pars ignoret quid Schisma sit, nec habuerint, qui, propter dogmata, quæ credunt, eos

à recta fide alienos esse ostenderit, si quis Catholicus Sacerdos ad eos accesserit, vereri fortasse poterit, (maximè cum veritatem fidei proponendi non pateat aditus, vel si pateat, non speratur fructus) an illis injicere de eorum Schismate scipulum debeat rudioribus, forsitan alias in sua simplicitate salvandis: quare res periculi plena videtur, si quis hujusmodi aliquid tentaret, præferim quia nisi hoc ex voto succederet, majores posset parere difficultates.

Quare ex superioribus id colligi oportet, nempe cum tribus illis classibus Græcorum, videlicet cum simplicioribus sine disputationum strepitu de virtutibus sectandis, viciis fugendis agenda: cum protervis nunquam nisi magna & inevitabili ex causa disputandum, oblata verò occasione aliis mediis sunt alliciendi: cum mediocribus verò, qui res nostras melius considerant, oblata occasione veritas fidei est ostendenda, tum in concionibus, tum particularibus disputationibus; ita tamen, ut omnia prudentia dictante oportunè fiant.

In disputationibus autem cum doctioribus, atque Græcorum melioribus, à Papatu Romani Pontificis initium sumendum est, & id potissimum curandum, ut membra cum Capite uniantur, in quæ deinceps defluat vigor ille, qui faciat, ut omnes simus in animas viventes & unanimes in domo Domini, eodem pane pascamur, & eodem fonte potemur.

Inter alia verò media, quæ ad Schismaticorum unionem conducere, illud esset non contemnendum, ut libri per totam illam provinciam disseminarentur, ad pietatem potius, quam ad dogmata defendenda Græcorum lingua conciscripti: ex quibus sine dubio fructus sequeretur uberrimus: quales sunt Florentina & Tridentina synodus, quæ sunt Græcè editæ, quæ Græcis Sacerdotibus, & aliis docto essent concedendæ. Libri etiam alii, sicut Catechismi de doctrina Christiana, versio item Bibliorum à LXX. Interpretibus, quæ proximis annis Romæ emendatissima prodit, nec non & alii auctores patrum, & Catholici, ut Ludovicus Grænanensis, qui Græcè edicetur, non dubium, quin maximè ad conversionem eorum conducere.

C A P V T III.

De aliis mediis juvandi Græcos & Ruthenos.

PLacuit hic media alia à viris gravibus, & illarum gentium conversionis maximum zelum habentibus, summo Pontifici Clementi VIII. proposita, in medium etiam producere: quæ forsitan, cum venerit Patris hora, qua in vineam suam errantem operarios velit revocare, non parum conducent.

Primum autem medium à viro quodam Rutheno gravissimo excogitatum sequentibus verbis continetur. Duo potissimum inter alia necessaria sunt in omni conversione, præcipue in conversione aut unione Græcorum & Ruthenorum Ecclesie Catholice Romanæ.

Unum quod illi, qui hujusmodi provinciam suscipiunt, ac conversionem animarum tractant, debeant se accommodare naturæ, & captui eorum, quos convertere nituntur, illisque in omnibus, quæ essentialiter non repugnant aeternæ salutis, in principio secundare, ne propter accidentiale aliquid

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

Quomodo & cum quibus de fidei contro-versiis agere liceat,

aliquod amittant essentialia: qui enim *vehementer amungit, elicit sanguinem*. Hoc pacto illo:um caprabunt benevolentiam & amorem, quo obtento, omnia facili negotio subsequenur. Cum enim amor vincat omnia, Christi que jugum suave, & amoris sit plenum, nihil æque requiritur tam in conversione peccatoris ad DEUM, quam unione hæreticorum ad sanctam Ecclesiam, sive infidelis ad fidem Christianam, quam amor erga instru-

Prov. 23. *Fili prave mihi cor tuum, hoc est, ama me, ut amore tuo omnia ad me traham, quicquid enim à te desideravero, eo solo obtinebo.* Sicque JESUS Christus Petrum Ecclesie suæ caput constituens, solum ab eo amorem postulat, idque triplici interrogatione, ut quam necessarius amor iste sit ostenderet: *Simon Joannis diligis me, &c.* qui enim amat, vicissim amabitur, videlicet si me amas Petre, & proximum amabis, & ille te, sicque omnia ad me trahes, etique bonus Pastor. Hinc D. Paulus, verus Christi zelator, totis viribus amorem hunc Fide-
Joan. 21.

lium cordibus imprimere conatus est: nec quicquam tantopere ab iis expetiit, quam ut ipsum, majoresque omnes suos, & se invicem sincere diligerent. *Fortis enim est, ut mors dilectio*: cui quemadmodum nihil resistit, sic nec amori. Itaque primum maximèque necessarium est, se hominum genio accommodare, omniumque seruum præstare, quo quis omnes possit lucrifacere cum D.

Cant. 8.
1. Cor. 9. Paulo, qui dicebat: *Factus sum Judæis tanquam Judæus, ut Judæos lucraver: ñs qui sub lege sunt, quasi sub lege essent, ut eos qui sub lege erant lucrifacere: ñs qui sine lege erant, tanquam sine lege essent, ut lucrifacere eos, qui sine lege erant: factus sum infirmis infirmis, ut infirmos lucrifacere: omnibus omnia factus sum, ut omnes facerem salvos.* Et Apostoli in primordiis Ecclesie secundarunt Judæis, præcipientes Fidelibus ex gentibus convertis in illorum gratiam, ut abstinere à sanguine & suffocato, ut omnes lucrifacerent, quæ postea successu temporis perierunt.

Alterum quod requiritur est, perseverantia, parum enim aut nihil prodest semel & iterum conari, si perseverantia deest. Vulgo dicitur: *Gatta favat lapidem non vi sed sæpe cavendo.* Dejecit universos hostes vestros, si perseveraveritis in opere quod cepistis.

Defectu horum, unio toties attentata Græcorum, & Ruthenorum cum Ecclesia (ut de aliis taceam) non habuit optatum effectum. Primum defuit, quia cum illi, qui eos juvare conabantur, viderent Græcos habere antipathiam cum Romanis, ac quodammodo naturalem alienationem, ut peristerent in unione, tentarunt à ipso- rum ritu eos deducere (si non verbis saltem operibus) extollendo Romanam, in quo celebrabant, ac consequenter deprimendo Græcorum, ut sic ipsos, & eorum filios ad Romanum ritum paulatim traherent, quod illi naturaliter inflati, & qui amore fortissimo tenentur erga suos ritus, ferre non potuerunt. Unde multum odii inde conceperunt contra Ecclesiam & Romanum ritum, ipsumque tanquam novum reputarunt, & refutarunt. Neque nova est Græcorum ista superbia, cum in ipsis Ecclesie primordiis, quando JESU Christi Domini nostri sanguis fervebat, & omnes Christiani ad perfectionem anhela-
Græcorum superbia.

bant, illorumque erat cor unum & anima una, ita erant infirmi in hac parte, ut pau non potuerint quod spernerentur. *Factus est murmur Græcorum adversus Hebræos, eo quod aspicerentur in ministerio quotidiano vidua eorum.*

Ex eodem superbiæ fonte ac naturali alienatione à Romanis, non solum schisma evenit, sed etiam quod nunquam libentia ac pacato animo susceperunt Romanos Sacerdotes à summis Pontificibus ad ipsos multoties destinatos, ne viderentur ab ipsis edoceri, & consequenter fateri se inferiores illis, cum quibus semper de gloria contenderunt, sed tanquam alienigenæ, ne dicam æmuli, non ambabus à Græcis audiebantur auribus, imò potius eorum monita & salutarem doctrinam, omni gladio ancipiti penetrabiliorem, excluderent; aut certe si eam ampledebantur, non tamen in ipsa erant constantes, sed tanquam violentiam passi ad pristinum redibant vomitum. Et hac in parte Rutheni adeo sunt tenaces, ut potius cupiant suos filios rudes ac ignaros habere, quam illos ad scholas Patrum Societatis JESU, vel alias Catholicorum mittere (sicut omnibus manifestum est) timentes ne Patres aut alii Catholici à suo Ruthenico ritu illos divertant, hac de causa Romani Sacerdotes parum profecerunt cum Græcis.

Secundum quoque, nempe perseverantia, defuit in ipsorum conversione, nunquam enim habuerunt homines ad illos destinatos, quibus ex officio incumbere ipsorum conversio: qui primo quotidianis precibus à DEO eorum salutem ac conversionem exposcerent, deinde studio, diligentia, speculatione in idem laborarent, summisque Pontificibus & reliquos Prælatos ad id permoveverent. Et si fortasse aliquando habuerunt tales homines, non semper tamen neque perseveranter, quod est simpliciter necessarium; parum etenim prodest erigere infirmum, si non est qui sustinet, & adjuvet eum, ne iterum cædat: non est corona ubi deest perseverantia, & qui perseveraverit usque in finem obtinebit victoriam & palmam.

Unico tantum remedio, ni fallor, prædicta duo impedimenta tollentur, & Rutheni isti facile convertentur ex concepto odio ad amorem Ecclesie Romanæ, non tantum verbo, sed corde & opere: si haberent nimirum unam vel alteram, vel plures religiones observantes, quæ ex indulto Sedis Apostolicæ possent ritu Ruthenico celebrare, sublatis tamen omnibus erroribus & superstitionibus (si quæ sunt) quæ incuria & ignorantia ipsorum Sacerdotum sunt usque modo introductæ, reducendo omnia ad suum principium & originem.

Primum, quod desiderabatur in modo conversionis, aut reductionis tolleretur: tales enim Religiosi eorum ceremonias ac ritum non deprimerent, sed potius & verbo & opere tanquam proprium extollerent, & cum Romani tanquam alienigenæ ac æmuli non pacato animo recipiantur à Ruthenis, & consequenter non audiuntur, sed cum timore ac suspitione, timentes semper ne fraudem faciant, ex qua suspitione arripit demon ansam & occasionem suggerendo illis multa falsa de Ecclesia Romana: è contra tales Religiosi reciperentur quasi proprii, auscultarentur absque suspitione, & cum viderent eos doctos, ipsis crederent, & gloriarentur quod haberent ex suis eruditos viros, qui essent illorum corona. Propter quod etiam summo opere amarent illos: nam cum non ament Romanos, quia quodammodo deprimunt illos, illorumque ritum, è contra amarent vehementer dictos Religiosos, tanquam illos, qui augerent ipsorum gloriam, ac extollerent ritum Græcorum. Simili modo D. Paulus afflante Spiritu sancto incepit adducere Græcos ad sanctum Evangelium, non enim illis dixit,

17. *prædico vobis novum Deum, sed præteritis & videns simulacra vestra, inveni & aram, in qua scriptum erat, IGNOTO DEO: quod ergo ignorantes colitis, hoc ego annuntio vobis.* Sic possent dicere isti Religiosi, non removere vos conatur à vera fide Græca & ritu, nec novam prædicamus, sed quæ ignorantes colitis, &c. Et idem D. Paulus ut Judæis se accommodaret, circumcidit Timotheum licet non esset necesse, cum lex Moyfi per Evangelium exspirasset.

Secundum etiam tolleretur, quia tunc haberent Religiosos viros Deo gratos, qui pro illis preces DEO funderent, infudarent tum in studiis ad illorum conversionem accommodatis, tum in removendo impedimenta & obstacula eidem conversioni, illisque omnes ad eandem impellerent, tandem haberent speculatores & Pastores non mercenarios, qui vigilarent super istum JESU Christi gregem, & hoc non ad tempus sed usque ad consummationem sæculi: nunquam enim religio moritur, Isti frangerent illis panem scilicet Scripturarum, ac porrigerent verbum Dei, omni gladio ancipiti penetrabilius, cujus penuria fame pereunt, cum illorum popi & Religiosi concionem non habeant, ac à demone tanquam inermes debellantur.

Docerent illos necessaria Christiano homini, quæ scilicet deberent credere, quomodo accedere ad Sacramenta, quam necessaria sit frequentia Sacramenti Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, &c. nec non etiam litteras humanas & factas. Isti retinerent conversos in fide ac obedientia sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & sic non toties reinciderent in schisma. Non difficili negotio obtineretur, quod Episcopi, Archiepiscopi, & Metropolitæ, qui apud Ruthenos ex Religiosis (licet Ordinis sancti Basilii) semper debent assumi, possent ex prædictis Religiosis eligi.

Hinc fieret primo, quod omnes Prælati semper essent Catholici, ac sanctæ Romanæ Ecclesiæ obediens, quos tanquam Pastores sequerentur reliqui omnes. A Patriarchis enim & Episcopis ortum semper habuit schisma, conservationem etiam, atque in illud reincidentiam.

Sequeretur secundo, quod omnes populi Rutheni vel Sacerdotes, essent Catholici, docti ac benè motigerati: Episcopi enim non promoverent ad ordines, nisi tales, ac ordinatos in disciplina continerent. Multa alia bona sequerentur quæ brevitate causa omitto.

Religiones, quæ ad hanc provinciam destinantur, debent habere sequentes conditiones.

Prima. Quod sint ex reformatis, & quantum fieri potest similes in vita & regulari observantia Religiosis *divi Basilii*, qui apud Ruthenos nunquam comedant carnes, jejunant à festo Exaltationis sanctæ Crucis, usque ad Pascha resurrectionis Domini, &c. Tum ne spernantur à Ruthenis, ut minus perfecti, tum etiam, ut libentius quasi proprii recipiantur. Hoc facillimè possent ab unaquaque Religione reformata obtineri, aliqui enim Religiosi in ipsis inventerentur, qui vellent hoc obsequium præstare DEO, quod promitterent: deinde reliqui etiam observare, qui ad talem conversionem vocati à suis Generalibus ad Conventus vel Collegia ad hoc destinata segregerentur.

Secunda. Deberent habere licentiam celebrandi secundum ritum Romanum (sub prætextu tamen quod Rutheni & Græci non possunt celebrare in itinere, ubi non habent incensum, & alia quæ secundum Ruthenicum ritum requiruntur

ad Sacrum) & sic paulatim introducerent Romanum ritum, vel saltem obtinerent, quod Rutheni non ab illo abhorrent sicut modo abhorrent.

Tertio. Religiones quæ hujusmodi munus conversionis suscipiunt, ex monasteriis, quæ modo habent, deberent designare aliquot, unum scilicet Romæ, reliqua vero in illis regionibus, ubi floret Religio & fides Romana, quorum curam haberent idem Generales Religionum, in quibus nulla deberet fieri mutatio, & ad ipsa mitterent Religiosos, quos viderent à DEO esse vocatos, ad conversionem Græcorum & Ruthenorum, ut ibi darent operam linguæ Græcæ & Ruthenicæ, & studius ad ipsorum conversionem accommodatis. Ex quibus possent fieri missiones ad diversa loca & provincias, & sic haberent semper Religiosos Romanos, de quorum stabilitate non esset dubitandum. Ad prædicta monasteria possent quoque mitti Rutheni, qui susciperent habitum religionum studiorum causa, qui emittiti doctrina & moribus Romanis, benè affecti essent erga Romanam Ecclesiam, tanquam ipsorum matrem.

Quarta. Si ex prædictis Religiosis eligerentur Ruthenorum Metropolitæ, Archiepiscopi, &c. deberet esse cautum, ne ullus illorum assumere-tur ad hujusmodi dignitates, nisi qui post annum integrum novitatus, & professionem emissam aliquot annos peregrisset in Religione, ut jam perfectionem illam comparasset, quæ necessaria est perfectis Prælati. Non enim omnes possunt habere hujusmodi perfectionem, qui ex sæculari vita eodem tempore, quo sic Monachus, emittit professionem, & assumitur in Episcopum, &c.

Quinta. Et ne id quod datur tanquam salutaris medicina sit demonis malitia, prædictis Religiosis, & consequenter Ruthenis venientibus, præter tria solemnia vota obedientiæ, castitatis, & paupertatis, quibus tales Religiosi se DEO sacrabunt, quartum Domino acceptissimum & prædictorum Religiosorum ac Ruthenorum bono maxime salutari & inuocabunt, quo DEO viveant se nunquam directè vel indirectè, per se aut alium extra Religionem ullam prælationem aut dignitatem præsenturos, nec eam oblatam accepturos, nisi summi Pontificis præcepto ad id obstringerentur. Sic omnes Episcopi, &c. Rutheni semper dependerent à summo Pontifice, & Religiosi non perturbarentur ambitionibus, nec Religio relaxaretur propter dignitates. Hæc ille.

CA P V T IV.

De aliis mediis, quæ videntur non minus utilia quàm necessaria, ad Ecclesiam Græcorum, & omnium ferè Orientalium ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ sinum brevi reducendam.

PRIMO viris conversionis Græcorum studiosissimis expedientissimum semper visum fuit, ut Collegii Græci alumnis Romæ, existens concederetur, ut in patriam reverti, possint à suis Episcopis Græcis, in quorum diocesi degent, licet schismaticis, ordinari: quod & fieri posse à summo Pontifice nullus Catholicorum negabit præsertim cum apud gravissimos auctores Catholicos constans opinio sit à Schismaticis, qui

Et ob hanc causam à a. d. d. D. Clem. te PP. VIII. ad hanc finem, qui hujusmodi Ruthenorum